

1 JUS5501 H22

Oppgave 1:

HR-2022-1323-A gjaldt en straffesak om forsøk på drap hvor en sterkt beruset person stakk en annen person med en kjøkkenkniv, og hvor offeret fikk livstruende skader, men overlevde fordi han kom under medisinsk behandling.

Høyesterett uttalte at kravet om forsett i straffeloven § 22 første ledd bokstav b kan være innfridd selv om gjerningspersonen ikke har hatt en aktiv tanke om handlingen eller følgene av den på handlingstidspunktet, dersom vedkommende har kunnskap som dekker gjerningsbeskrivelsen i det aktuelle straffebudet – såkalt «sløret forsett».

Om vurderingen som skal foretas ble det sagt følgende i avsnitt 25–26:

«Dette bringer meg til bevisspørsmålet. Når gjerningspersonen ikke tilstår, eller ikke husker noe om hva han eller hun tenkte i gjerningsøyeblikket, må bevisvurderingen knyttet til om det for vedkommende var sikkert eller mest sannsynlig at følgen ville inntre, nødvendigvis basere seg på ytre omstendigheter og alminnelige erfaringssetninger. Som fremhevet av Poulsen i samme artikkel på side 241, blir det tale om en toleddet vurdering av kunnskapen hos den individuelle gjerningspersonen. Først må det avgjøres om det er allmenn kunnskap at følgen sikkert eller mest sannsynlig vil inntre under de aktuelle forutsetninger, eventuelt om dette er spesiell kunnskap som personer som gjerningspersonen kan sammenlignes med, normalt besitter. Deretter blir det spørsmål om også gjerningspersonen hadde denne kunnskapen i gjerningsøyeblikket, selv om vedkommende kanskje ikke tenkte aktivt på den: Vurderingstema er da om det er noe som tilsier at denne personen likevel ikke hadde slik kunnskap. Man legger altså til grunn at også gjerningspersonen hadde kunnskapen med mindre det er konkrete holdepunkter for at han eller hun likevel ikke hadde den. Det kan for eksempel tenkes at gjerningspersonen har reduserte kognitive evner.

For enkelte helt alminnelige erfaringssetninger vil det nok være slik at det uten videre fremstår som klart at en normalt utrustet person hadde denne kunnskapen. Som fremhevet av Høyesterett i HR-2021-1207-A avsnitt 30, er det imidlertid grunn til å utvise forsiktighet ved en slik vurdering – de strenge beviskravene i strafferetten kommer til anvendelse også her. Det gjelder for begge ledd i vurderingen.»

1. Forklar med bruk av bevisteoretiske uttrykk hva Høyesterett kan sikte til med «ytre omstendigheter». Gi eksempler.
2. Vurder med bruk av bevisteoretiske uttrykk om det som sies i avsnitt 25–26, griper inn i prinsippet om fri bevisbedømmelse.
3. Hva skiller vurderinger av om det foreligger «sløret forsett», slik de forutsettes foretatt i avsnitt 25–26, fra vurderinger om «fingering av skyld» etter straffeloven § 25 tredje ledd første punktum?

4. Forklar med bruk av bevisteoretiske uttrykk [hva et rettslig beviskrav er](#). Utdyp med bruk av eksempler [hvorfor det kan være «grunn til å utvise forsiktighet»](#) i vurderingen.

Oppgave 2:

I HR-2017-971-A var det spørsmål om det ved konkludent adferd eller passivitet var inngått en avtale om provisjon i mellommannsforhold. I saken lot det seg ikke påvise noen felles partsvilje, og etter å ha gjennomgått rettspraksis uttalte Høyesterett i avsnitt 41 følgende om utgangspunktet for den rettslige vurderingen av om det forelå avtale:

«Det kan utledes av disse avgjørelsene at det ved spørsmålet om avtale er inngått, ikke er avgjørende hvordan løftemottakeren faktisk oppfattet løftegiverens opptreden, men om løftemottakeren hadde rimelig grunn til å forstå løftegiveren på en slik måte at han hadde bundet seg. Det er de berettigede forventningene som beskyttes. Vurderingen av hva løftemottakeren med rimelighet kunne forvente, skal gjøres ut fra en helhetsvurdering, hvor passivitet på løftegiverens side er et forhold av betydning. Rettspraksis viser at det skal foretas en konkret bedømmelse av omstendighetene i saken.»

Flertallet uttalte i avsnitt 56:

«Jeg bemerker at det er lagmannsrettens rettanvendelse som er påanket og tillatt fremmet for Høyesterett. Dette innebærer at Høyesterett må bygge på det faktum lagmannsretten fant bevist, men Høyesterett kan trekke andre slutninger fra samme faktum. I praksis kan det være en subtil overgang mellom bevisvurderingen og den rettslige vurderingen, subsumsjonen. I en bevisvurdering kan det ligge elementer av en rettslig vurdering som kan føre til at et faktum tolkes ulikt.»

Mindretallet mente Høyesterett i større grad var bundet av lagmannsrettens bevisvurdering, men var enig i karakteristikken om at grensen mellom bevisvurderingen og den rettslige vurderingen kan være subtil, og uttalte i avsnitt 79–80:

«Som førstvoterende redegjør for, må det naturligvis sondres mellom lagmannsrettens bevisvurdering og de slutninger retten gjør på grunnlag av det faktum som finnes bevist, subsumsjonen.

Jeg er enig med førstvoterende i at grensen mellom hva som er bevisvurdering og rettsanvendelse etter omstendighetene kan være vanskelig å trekke, men det syn at vi her står overfor en subtil grense, tilsier etter mitt syn en viss tilbakeholdenhet i å fravike lagmannsrettens vurdering, som bygger på umiddelbar bevisføring, også når man finner å burde konkludere at det strengt tatt ikke er tale om ren bevisvurdering. Etter mitt syn er dette ikke situasjonen i vår sak.»

1. Redegjør kort for hva som skiller rettsanvendelse fra bevisvurdering.
2. Redegjør med bruk av bevisteoretiske uttrykk for hva Høyesterett kan ha ment med at det kan være en «subtil» overgang eller grense mellom bevisvurderingen og den rettslige vurderingen.
3. Angi med bevisteoretiske uttrykk hva som kan ha vært mindretallets underliggende begrunnelse for å vise «tilbakeholdenhet i å fravike lagmannsrettens vurdering, som bygger på umiddelbar bevisføring».

Oppgave 3:

Det følger av utlendingsloven § 28, som bygger på flyktningkonvensjonen, at en utlending som er i riket eller på norsk grense, etter søknad skal anerkjennes som flyktning, blant annet dersom vedkommende har en velbegrunnet frykt for forfølgelse og er ute av stand til å påberope seg sitt hjemlands beskyttelse. I FNs høykommissær for flyktnings (UNHCR) håndbok om prosedyrer og kriterier for å fastsette flyktnings rettsstilling er følgende prinsipielle utgangspunkt fastsatt i punkt 196:

“It is a general legal principle that the burden of proof lies on the person submitting a claim. Often, however, an applicant may not be able to support his statements by documentary or other proof, and cases in which an applicant can provide evidence of all his statements will be the exception rather than the rule. In most cases a person fleeing from persecution will have arrived with the barest necessities and very frequently even without personal documents. Thus, while the burden of proof in principle rests on the applicant, the duty to ascertain and evaluate all the relevant facts is shared between the applicant and the examiner. Indeed, in some cases, it may be for the examiner to use all the means at his disposal to produce the necessary evidence in support of the application. Even such independent research may not, however, always be successful and there may also be statements that are not susceptible of proof. In such cases, if the applicant’s account appears credible, he should, unless there are good reasons to the contrary, be given the benefit of the doubt.”

1. Angi en bevisteori som er egnet til å håndtere de føringene som gis her. Begrunn svaret.
2. Redegjør for begrepet om robusthet i lys av det siterte.

Skriv ditt svar her

Format | ↺ | ↻ | ✎ | Σ

Words: 0

Maks poeng: 0